

POSTANOWIENIE

11 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Karol Weitz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 11 kwietnia 2025 r. w Warszawie
zażalenia E. Ltd w L.

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 20 lutego 2024 r., VI ACa 1216/22,

w sprawie z powództwa E. Ltd w L.

przeciwko Akademii [...] w W.

o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

E. Ltd. z siedzibą w L. pozwem z 3 lutego 2021 r. wniosła o zasądzenie od Akademii [...] w W. na swoją rzecz kwoty 74,150 Euro z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 42 250 Euro od 25 listopada 2020 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 31 900Euro od 23 grudnia 2020 r. do dnia zapłaty, oraz kwoty 909,79 zł tytułem rekompensaty, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt ustawy z 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Podstawy swojego roszczenia powódka dopatrywała się w umowie współpracy z 19 stycznia 2016 r., na mocy której świadczyła na rzecz pozwanej usługi agencyjne w zakresie rekrutacji cudzoziemców na studia u pozwanej.

Wyrokiem z 1 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanej na rzecz powódki (I)

1. 38 000 Euro z ustawowymi odsetkami od 25 listopada 2020 r. do dnia zapłaty;
2. 25 300 Euro z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 23 grudnia 2020 r. do dnia zapłaty;
3. 17 600 Euro z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 4 Listopada 2021 r. do dnia zapłaty;
4. 30 500 Euro z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 4 listopada 2021 r. do dnia zapłaty;
5. 3 300 Euro z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 4 listopada 2021 r. do dnia zapłaty.

(II) oddalił powództwo w pozostałym zakresie i (III) orzekł o kosztach procesu.

Apelacje od wyroku z 1 czerwca 2022 r. złożyły obie strony.

Wyrokiem z 20 lutego 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił wyrok z 1 czerwca 2022 r. w punkcie pierwszym w części zasądzającej kwotę 36 000 Euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie i w punkcie drugim w części dotyczącej kwoty 16 250 Euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz w punkcie trzecim i w tym zakresie przekazał sprawę sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny wskazał, że wobec faktu, że powódka domagała się zasądzenia kwot objętych pozwem, powołując się na umowę z 19 stycznia 2019 r. , podczas gdy jej stroną nie była pozwana, w sytuacji, w której Sąd pierwszej instancji nie poczynił jakichkolwiek ustaleń co do faktu i sposobu związania się przez strony umową mającą stanowić podstawę ich współpracy, jak również co do jej treści i z bliżej niewyjaśnionych przyczyn doszedł do wniosku, że strony były związane taką umową , należy przyjąć, Sąd pierwszej instancji, nie czyniąc stosownych ustaleń, nie rozpoznał istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., co uzasadniało uchylenie jego wyroku w części zaskarżonej apelacjami stron.

Zażalenie na wyrok z 20 lutego złożył powód. Zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jeżeli Sąd drugiej instancji ocenił, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy i na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony apelacją wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, kognicja Sądu Najwyższego rozpoznającego zażalenie wniesione na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. obejmuje zbadanie, czy zaistniała w sprawie sytuacja procesowa należy do kategorii sytuacji polegających na nierozpoznaniu istoty sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013, Nr 4, poz. 54; z dnia 10 stycznia 2013 r., IV CZ 166/12, niepubl.; z dnia 5 lipca 2013 r., IV CZ 65/13, niepubl.; z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 126/14, niepubl.).

Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wtedy, gdy Sąd pierwszej instancji zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, błędnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna unicestwiająca roszczenie albo przesłanka wykluczająca jego skuteczne dochodzenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 126/14, niepubl.). Przykładem jest oddalenie powództwa z powodu błędnego uznania, że dochodzone roszczenie jest przedawnione (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, niepubl.), przy założeniu jednak, że sąd, przyjmując przedawnienie dochodzonego roszczenia, nie zbadał uprzednio jego istnienia.

Sąd Apelacyjny dostrzegając luki i braki w ustaleniach sądu pierwszej instancji co do podstawy współpracy stron i treści mającej łączyć je umowy powinien był poczynić stosowne ustalenia we własnym zakresie i odpowiednio uzupełnić materiał procesowy, a następnie dokonać jego oceny prawnej. W takiej sytuacji nie może być mowy o tym, że sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjęty jest bowiem pogląd, że nie

zachodzi przypadek nierozpoznania istoty sprawy w sytuacji, w której sąd odwoławczy nie zgadza się co do oceny prawnej kwestii lub zarzutów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy z sądem pierwszej instancji lub dostrzega potrzebę dokładniejszego zbadania lub uzupełnienia oceny określonych kwestii lub zarzutów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2016 r., II CZ 113/16, nie publ., z dnia 20 stycznia 2017 r., I CZ 1/17, nie publ. i postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2017 r., I CZ 1/17, nie publ., i z dnia 3 lutego 2017 r., II CZ 146/16, nie publ.). Wynika to z faktu, że, w systemie apelacji pełnej Sąd drugiej instancji kontynuuje – w granicach zaskarżenia – merytoryczne rozpoznawanie sprawy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 r., Nr 6, poz. 55).

Dodać ponadto należy, że w sytuacji, w której Sąd drugiej instancji, rozpoznając sprawę (art. 378 § 1 k.p.c.), zmienia lub uzupełnia ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, względnie rozwija i uzupełnia ocenę prawną przyjętą przez sąd pierwszej instancji, wymaganie zaskarżalności orzeczeń wydanych w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji RP) i dwuinstancyjności postępowania sądowego (art. 176 ust. 1 Konstytucji RP) nie zostaje naruszone (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 marca 2003 r., SK 8/02, OTK-A 2003, nr 3, poz. 20, postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 maja 2013 r., Ts 216/12, OTK-B 2013, nr 5, poz. 498).

Zażalenie na wyrok Sądu Apelacyjnego z 20 lutego 2024 r. należało zatem uznać za uzasadnione, albowiem w okolicznościach sprawy brak było podstaw do wniosku, że w pierwszej instancji doszło do nierozpoznania istoty sprawy.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(R.N.)

[a.ł]

